

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Інститут високих технологій

Кафедра нанofізики конденсованих середовищ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з науково-педагогічної
роботи

Галина ГРАБЧУК

« 22 » 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА
для студентів

галузь знань	№10	«Природничі науки»
спеціальність	№105	«Прикладна фізика та наноматеріали»
освітній рівень	Магістр	
освітня програма	«Високі технології (прикладна фізика та наноматеріали)»	
вид дисципліни	обов'язкова	
	Форма навчання	<u>денна</u>
	Навчальний рік	2021/2022
	Семестр	2
	Кількість кредитів ECTS	3
	Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
	Форма заключного контролю	залік

Викладач: Єфименко В.В., Огнев'юк Г.З., Грабчук Г.П.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробники: Єфименко Віталій Віталійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету;
Грабчук Галина Петрівна, кандидат хімічних наук, доцент кафедри супрамолекулярної хімії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри нанофізики конденсованих середовищ

_____ Валерій СКРИШЕВСЬКИЙ

Протокол №7 від «25» лютого 2021р.

Схвалено науково - методичною комісією
Інституту високих технологій
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «08» 03 2021 року № 3

Голова науково-методичної комісії _____

Наталя РУСІНЧУК

«08» 03 2021 року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – полягає у тому, щоб артикулювати у системі теоретичних знань студентів етичний понятійно-категоріальний апарат задля вміння виокремлювати моральні проблеми у професійній/предметно-визначеній діяльності та здійснювати моральний вибір у прийнятті рішень, побудові стратегій професійної діяльності на підставі етичних суджень і, як наслідок, сприяти впровадженню нової ціннісної парадигми професійних та предметно-визначених практик, що ґрунтується на ідеї добровільної та відповідальної асоціативної участі. Курс покликаний сприяти розвитку у студентів конкретних навичок і знань етичної поведінки у науковій та науково-педагогічній діяльності. Ключовим аспектом курсу є принципи та керівні вказівки, представлені в Кодексі етики і стандартах професійної поведінки наукових установ та закладів вищої освіти (у тому числі закордоном), де навчальна дисципліна визначає етичний контекст, в якому студенти будуть працювати при реалізації професійної кар'єри.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Володіти* англійською мовою на рівні B2.
2. *Знання* теоретичних основ фахових дисциплін.

3. **Анотація навчальної дисципліни.** Навчальна дисципліна знайомить студентів з основним понятійно-категоріальним апаратом етики, її методами та інструментарієм для виокремлення моральної проблематики в контексті наукової та науково-педагогічної діяльності. Артикулюються причини запиту на оновлення ціннісних засад у професійній діяльності як такої та зокрема у науково-педагогічній сфері, порівнюються ціннісно-нормативні вимоги основних етичних систем з конкретизацією в сучасних економічних практиках. Розглядаються предмет професійної та корпоративної етики; акцентується відмінність, суперечності та ймовірність конфлікту між ціннісно-нормативними вимогами професійної та корпоративної моралі. Обговорюються інструменти упередження подібних конфліктів та форми і засоби підвищення етичної компетенції професіоналів/членів колективу.

4. Завдання вивчення дисципліни:

Навчання дисципліні має на меті розвинути у студентів такі компетентності:

ЗК2. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК15. Здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ЗК17. Володіння спеціалізованими концептуальними знаннями, набутими у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ЗК19. Здатність нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди.

ФК1. Здатність виконувати аналіз спеціальної літератури, формулювати постановку наукової або науково-технічної задачі, обирати методи та методик, складати програми наукових досліджень та науково-технічних розробок у галузі прикладної фізики та наноматеріалів.

ФК8. Знання основних типів наноматеріалів, їх фізичних властивостей та процесів, що протікають в нанорозмірних структурах, розуміння фізичних принципів роботи наноелектронних приладів та їх використання.

ФК11. Здатність забезпечувати впровадження результатів наукових досліджень шляхом створення нових матеріалів, пристроїв, технологій та іншого.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3 - комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
PH1.1	Знати предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики.	Лекції, самостійна робота.	Письмова робота, тести.	5%
PH1.2	Знати принципи та основні норми професійної етики.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усна доповідь, тести.	5%
PH1.3	Знати основні види професійної етики та їх сучасне функціонування.	Лекції, самостійна робота.	Письмова робота.	7%
PH1.4	Знати роль професійної та корпоративної етики в становленні професіоналізму.	Самостійна робота.	Усна доповідь.	6%
PH1.5	Знати методи та механізми розв'язання основних моральних дилем сучасних практик в науковій, науково-технічній та науково-педагогічній діяльності.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усна доповідь, письмова робота.	8%
PH1.6	Знати особливості професійних кодексів в сфері наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.	Семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, тести.	6%
PH2.1	Вміти демонструвати знання спеціалізованої літератури в галузі біотехнологій та суміжних наук для застосування інноваційних підходів у представленні результатів наукових досліджень та проведенні навчальних занять.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усні доповіді.	3%
PH2.2	Вміти пояснювати специфіку основних етичних принципів та норм професійної етики, їх взаємодію та шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики в сфері управлінських рішень.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усні доповіді, самостійне дослідження.	5%
PH2.3	Вміти здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем в	Семінарські заняття, самостійна робота.	Індивідуальна робота.	5%

	створенні комерційних, виробничих, наукових, науково-технічних планів і проєктів в галузі біотехнології.			
PH2.4	Вміти здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів при розробці наукових проєктів.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Презентація самостійного дослідження.	5%
PH2.5	Вміти виявляти специфіку моральної складової та впровадження корпоративної соціальної відповідальності в сфері біотехнологій.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Есе, письмова робота.	6%
PH2.6	Вміти виявити та проаналізувати професійну ситуацію в сфері біотехнологій, наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки.	Самостійна робота.	Індивідуальна робота.	6%
PH3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, задля здійснення обґрунтованого вибору інноваційних прийомів та методів у формуванні рішень в сфері управління.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усні доповіді, доповнення.	4%
PH3.2	Презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у вигляді наукової доповіді та навчального заняття.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усні доповіді.	5%
PH3.3	Вести дискусії стосовно ролі професійної та корпоративної етики в напрацюванні методології прийняття етичних рішень в сфері біотехнологій, а також впровадження корпоративної соціальної відповідальності.	Семінарські заняття.	Дискусії, есе, доповіді.	5%
PH4.1	Самостійно шукати та критично аналізувати знання в сфері спеціальних досліджень та в професійних ситуаціях вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації з позиції виконання професійного обов'язку та відповідальності.	Самостійна робота.	Усні доповіді, дискусії, есе.	5%
PH4.2	Кваліфіковано виявляти аналізувати та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях.	Семінарські заняття, самостійна робота.	Усні доповіді, дискусії.	7%
PH4.3	Нести відповідальність за	Семінарські заняття,	Письмова	7%

можливі наслідки та ризики з урахуванням корпоративних цінностей у прийнятті нестандартних рішень в проблемних ситуаціях.	самостійна робота.	робота.	
---	--------------------	---------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	4	4	
Програмні результати навчання	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	1	2	3		
ПР03. Знаходити та аналізувати наукову та науково-технічну інформацію в галузі прикладної фізики та наноматеріалів із вітчизняних та зарубіжних джерел, в тому числі з використанням сучасних пошукових систем.	+		+		+		+	+	+				+	+				+		
ПР08. Коректно формулювати професійні висновки, апробувати їх та доносити до аудиторії різного фахового рівня, використовуючи сучасні методики наукової та технічної комунікації українською та іноземними мовами.	+		+			+	+				+					+	+			+
ПР010 Складати описи виконаних досліджень і проектів, що розробляються, обробки, аналізу та інтерпретації результатів досліджень, підготовки даних для складання звітів і презентацій, написання доповідей, статей та іншої науково-технічної документації.		+		+		+		+				+					+		+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Тестові завдання:

- 2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання;
- 1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми.

2. Усна доповідь:

- 5 бали – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, інтерпретує результати, обґрунтовано та аргументовано представляє досліджуваний матеріал;
- 4 бали – студент володіє навчальним матеріалом, але допускає неточності в аргументації поставлених завдань;
- 3 бали – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не опирається на необхідну наукову літературу та має деякі неточності;
- 2 бали – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у висвітленні поставлених запитань.

3. Доповнення, участь в дискусіях:

- 2 бали – студент аргументовано доповнює представлений матеріал, представляє науково обґрунтовану авторську позицію стосовно розгляду певного питання / надає інший зріз у розгляді/вирішенні проблеми;

- 1 бал – студент в цілому доповнює представлений матеріал але суттєво його не аргументує та допускає неточності.

4. Самостійна індивідуальна робота:

- 25 – балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення;

- 19 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам.

5. Аналіз-есе:

- 12 балів – студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе;

- 5 балів – студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам.

6. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

- 20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи;

- 15-11 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

- 10-6 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

- 5-0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

- підсумкове оцінювання: відсутнє.

Оцінювання	Min	Max
Семестрове оцінювання	60	100

Всього	60	100
---------------	----	-----

7.2 Організація оцінювання:

Види робіт

Min – 60 балів

Тестові завдання

Тема 5, 7

Усна доповідь

Теми 1-7

Доповнення, участь в дискусіях

Теми 1-7

Самостійна

індивідуальна робота

Дослідження та аналіз дилем в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки (проведення самостійного дослідження, узагальнення та інтерпретація отриманих результатів). Теми 1-6 на 20.03.

Есе-рецензія, щодо ролі особистих, професійних та корпоративних цінностей в професійній діяльності теми 1,2, 3,4,5. До 10.03.

Семестрова кількість балів

Max – 100 балів

«1» x 2 = 2

«2» x 4 = 8

«2»x5= 10

«5»x5=25

«1»x7=7

«2»x5=10

«1» x 19 = 19

«1» x 25 = 25

«2» x 5= 10

«2» x 6 = 12

Підсумкова контрольна робота

«12» x 1 = 12

«20» x 1 = 20

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські	самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання.				
1	Вступ. Тема 1 <i>Професійна етика в структурі етичного знання.</i>	2		6
2	Тема 2. <i>Професіоналізм як моральна цінність.</i>	2	2	6
3	Тема 3. <i>Корпоративна етика.</i>	2	2	6
4	Тема 4. Корпоративні кодекси та КСВ.	2	2	12
Частина 2. Моральні колізії в професійній діяльності.				
5	Тема 5. <i>Корпоративні кодекси в сфері біотехнологій,</i>	2	4	10

	<i>наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.</i>			
6	Тема 6. Морально-етичні проблеми в контексті науково-технічних досягнень.	2	2	8
7	Тема 7. Етика конфлікту та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях.	2	2	10
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	14	14	60
	Консультації		2	

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекційні заняття – **14 год.**

Семінарські заняття - **14 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **60 год.**

Теми винесені на самостійне опрацювання.

1. Дослідження та аналіз дилем в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки (проведення самостійного дослідження, узагальнення та інтерпретація отриманих результатів).
2. Аналіз-есе моральних цінностей особистості та їх трансформація в професійній сфері.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

Основні:

1. Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире // Этическая мысль: Ежегодник. – М.: ИФ РАН. – 2000. – С. 4-15.
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. – К., 2003. – с. 248.
3. Етика. Естетика.: Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
4. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури.// Навч. посібник. – К.: 2011., – 480 с.
5. Мескон Майкл, Альберт Майкл, Хедоури Франклин Основы менеджмента. Социальная ответственность и этика. Учебное пособие /пер. с англ./ – М.: Дело ЛТД, 1994. – 702 с.
6. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С. 7-40.
7. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / за ред., В.І. Панченко. – К: 2019 ВПЦ «Київський університет», 2019.
8. Уэбстер Ф. Теории информационного общества. – М., 2004.

Нормативно-правові акти:

1. Аболина Т.Г. Этические концепты социальной ответственности бизнеса // Соціальна етика: модули відповідальності. – С. 7-23.
2. Богатов В.В. Этика в научной деятельности. - Вестник ДВО РАН. – 2008. – № 1. – С. 144-157.
3. Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації. – М.: Айрис-пресс, 2004.

4. Наумов В. Б. Проблемы реализации авторских прав в сети Интернет. 1999.
(<http://www.russianlaw.net/law/doc/a09.htm>)
5. Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
6. Хунинг А. Инженерная деятельность с точки зрения этической и социальной ответственности. // Философия техники в ФРГ. – М., 1989.